

Ju2020/03215

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ju.remissvar@regeringskansliet.se

Ju.ema@regeringskansliet.se

Akademikerförbundet SSR:s yttrande över betänkandet

En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Akademikerförbundet SSR har beretts möjlighet att besvara regeringens remiss på Migrationskommitténs betänkande En långsiktigt hållbar migrationspolitik SOU 2020:54.

Bakgrund och sammanfattning

Migrationskommittén tillkom efter att regeringen slutit den s k Januariöverenskommelsen med Centerpartiet och Liberalerna. Enligt regeringens direktiv ska kommittén ge förslag på en migrationspolitik som ska vara långsiktigt hållbar.

Kommittén har varit djupt splittrad om i stort sett samtliga de 24 förslag som lämnats. Ofta har förslagen inte ens en majoritet av ledamöterna bakom sig. Flera partier har avgett både reservationer och särskilda yttranden och ett parti har lämnat ett helt eget förslag. Därför kan inte vi se att det finns en grund för ett stabilt förslag som överlever över tid. Sannolikt kommer den osäkerhet och det lappande o lagande vi sett i migrationspolitiken de senaste åren att fortsätta.

Kommittén föreslår bland annat att tidsbegränsade uppehållstillstånd ska vara huvudregel, krav på svenska ska vara krav för permanenta uppehållstillstånd samt att försörjningskrav vid anhörginvandring ska införas.

Akademikerförbundet SSR:s kommentarer

Akademikerförbundet SSR har tagit ställning för en rättssäker och humanitär migrationspolitik som bygger på mänskliga rättigheter och som också följer barnkonventionen. Det är varje lands skyldighet att följa internationella lagar och

Akademikerförbundet SSR
Box 128 00, 112 96 Stockholm
08-617 44 00
kansli@akademssr.se
www.akademssr.se

SSR Direkt
Frågor om anställning och arbetsliv
08-617 44 71
ssrdirekt@akademssr.se

Medlemsservice
Frågor om medlemskap och avgifter
08-617 44 70
medlem@akademssr.se

konventioner. Det innebär bland annat att rätten att söka asyl tillkommer varje människa och den kan inte regleras med ett tak. De som lever i fred och frihet har ett ansvar att hjälpa och skydda dem som flyr och lämnar sin hembygd. Vi vet också att trygga människor och demokratiska, jämlika samhällen är en stark grund för samhällsutveckling. Förbundets medlemmar som återfinns inom olika sektorer i hela migrationsprocessen har under flera år varit djupt engagerade i migrationsfrågan genom sina professioner och har därför också deltagit i förbundets arbete som vi kallat Öppet Sverige. De medlemmar som i sin profession är medarbetare i någon del av migrationsprocessens olika sektorer har bidragit med sina erfarenheter och är därmed grunden för vårt ställningstagande.

Akademikerförbundet SSR menar att det är situationen i hemländerna som är grunden till att människor flyr, att de lämnar sin hembygd, sin försörjning och sin familj. Det är alltid ett svårt beslut men oftast är det den enda möjligheten. Enligt FN har aldrig så många människor varit på flykt som nu. Förslag kunde istället ha visat hur Sverige som gott exempel kan fortsätta att ta sitt ansvar för människor som behöver skydd istället för att ge ett förslag som syftar till att färre ska söka asyl och som gör att vi hamnar i EU:s bottenskikt.

Akademikerförbundet SSR menar att personer som har asylskäl och som därmed beviljas uppehållstillstånd ska beredas största möjlighet till etablering, integration och familjeåterförening i det svenska samhället för att på så sätt få möjlighet att förverkliga sina livschanser och kunna bidra till sitt nya hemland i största möjliga utsträckning. För att uppnå det anser vi att det är avgörande att alla åtgärder syftar till att personer med asylskäl får så bra förutsättningar att integreras i det svenska samhället som möjligt.

Syftet med den tidsbegränsade lagen, att minska antalet asylsökande, har fallit i och med att de i huvudsak sökt sig till Sverige har stängts. Vi är idag nere på historiskt lågt antal asylsökande och vi menar att det är dags att Sverige återgår till den ordning som gällde med den tidigare lagen och därmed bevilja flyktingar och övriga skyddsbehövande permanenta uppehållstillstånd.

Kapitel 5 Internationell utblick

Kommittén visar med sin internationella utblick att Sverige med den föreslagna utlänningslagen kommer att motsvara EU:s miniminivå inom asyl och anhöriginvandring.

Akademikerförbundet SSR beklagar att kommittén valt att lägga ett förslag som placerar Sverige under snittet i EU.

Kapitel 6 Upphållstillståndens längd

6.5.1 Tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel

Kommittén föreslår att ett uppehållstillstånd som huvudregel ska vara tidsbegränsat vid det första beslutstillfället.

Akademikerförbundet SSR avvisar kommitténs förslag om att göra tidsbegränsade uppehållstillstånd som huvudregel. Kommittén har inte kunnat visa att det skulle innebära en bättre integrationsprocess eller stärka den sökande i sin etablering i Sverige. Förslaget kommer att innebära att den psykiska ohälsan ökar, försvårar den enskildes etablering på arbetsmarknaden och splittrar familjer. Förslaget står i tydlig kontrast till merparten av all erfarenhet och forskning på området om vad som främjar en bra integration och etablering.

Förbundets medlemmar inom skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård och HVB-hem har vittnat om frustration och maktlöshet över hur unga personer blivit bollade mellan Migrationsverket och kommunen. Som akademikerförbund menar vi att den tillfälliga lagen försvårar för utlandsutbildade akademiker att satsa på att komplettera sin utbildning för att kunna arbeta i sitt yrke i Sverige. Att det är ett jobb, vilket som helst, som är förutsättningen för ett permanent uppehållstillstånd gör att nyanlända akademiker tvingas välja jobb utan krav på utbildning, vilket försvårar matchningen till akademikeryrken i Sverige.

6.5.2 Undantag från huvudregeln om tidsbegränsade uppehållstillstånd vid första beslutstillfället

Kommittén föreslår att en utlänning som tagits emot i Sverige inom ramen för ett beslut som regeringen har meddelat om överföring av skyddsbehövande till Sverige (kvotflyktingar) ska beviljas permanent uppehållstillstånd vid det första beslutstillfället.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget. Vi menar att också andra undantag från huvudregeln bör finnas. Barn är särskilt utsatta och det bör finnas en möjlighet att undanta barn. Det faktum att barnkonventioner nu blivit svensk lag och barnets bästa alltid ska sättas i främsta rummet är ett stöd för ett sådant undantag. Det kan också finnas andra situationer där konsekvenserna blir orimliga och där därför undantag bör kunna göras.

6.5.3 Arbetstillstånd får beviljas för skyddsbehövande som får tidsbegränsat uppehållstillstånd

Kommittén föreslår att arbetstillstånd får beviljas för skyddsbehövande som får tidsbegränsade uppehållstillstånd.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget. Det innebär att fler människor har möjlighet att snabbare komma in på arbetsmarknaden vilket har positiva effekter både för den enskilde och för samhället.

6.5.4 Längden på uppehållstillstånd vid flyktingskap

Kommittén föreslår att det första uppehållstillståndet som beviljas en flykting ska vara tidsbegränsat och gälla i tre år.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget. Vi argumenterar tidigare i svaret för permanenta uppehållstillstånd som huvudregel. Om förslaget blir lag bör längden på det tillfälliga uppehållstillståndet inte ligga under genomsnittet i de europeiska länder som omfattas av skyddsgrundsdirektivet. Vi noterar att kommittén föreslår tillfälliga uppehållstillstånd med olika giltighetstid för skyddsbehövande och alternativt skyddsbehövande. I jämförbara länder, exempelvis Finland, ges både flyktingar och alternativt skyddsbehövande uppehållstillstånd i fyra år.

6.5.5 Längden på uppehållstillstånd vid alternativt skyddsbehov

Kommittén föreslår att det första uppehållstillstånd som beviljas alternativt skyddsbehövande ska vara tidsbegränsat och gälla i 13 månader.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget om tidsbegränsat uppehållstillstånd för flyktingar enlighet med ovan anfört argument.

Om förslaget blir lag bör längden på det tillfälliga uppehållstillståndet inte ligga under genomsnittet i de europeiska länder som omfattas av skyddsgrundsdirektivet. Enligt EU-kommissionen har alternativt skyddsbehövande samma behov av internationellt skydd som flyktingar och medlemsstaterna uppmanas att anta bestämmelser som beviljar flyktingar och personer som beviljats tillfälligt skydd liknande rättigheter.

Kommittén föreslår vidare att också förlängning av uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsat.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget med ovan av ovan anförda skäl. Om lagstiftaren genomför förslaget menar vi att det på samma sätt här måste vara likställd tidsbegränsning mellan flyktingar och alternativt skyddsbehövande eftersom dessa grupper bör likställas i enlighet med FN:s flyktingkonvention.

Kapitel 7 Permanenta uppehållstillstånd

7.4.1 Krav för permanenta uppehållstillstånd

Kommittén förslår att kunskaper i svenska och samhällskunskap ska vara krav för att få permanent uppehållstillstånd, vidare att den sökande ska kunna försörja sig samt att från 15 års ålder uppfylla vandelskrav.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget. Det är människors skyddsskäl som ska vara den avgörande faktorn i asylprocessen för att få permanenta uppehållstillstånd. Hur situationen är i hemlandet och bedömningar om hur långvarigt behovet av skydd kommer att vara.

Självklart är svenska språket av stor betydelse för den som bor och arbetar i Sverige. För den som ansöker om svenskt medborgarskap finns krav om språkkunskap. Utredningens förslag om krav på svenska och samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd innebär stora förändringar. Om sådant krav ska införas för permanent uppehållstillstånd måste frågan ytterligare belysas. Svenskt näringsliv och svenska företag vill också i framtiden kunna attrahera människor från andra länder att komma till Sverige och arbeta och bidra till verksamhetens utveckling. Många företag har idag engelska som arbetspråk och att införa en regel om kunskaper i svenska för att få permanent uppehållstillstånd kommer ytterligare att minska svensk attraktionskraft.

Vi har inte heller hittat någon tydlig forskning som visar att krav på språkkunskap underlättar språkinläringen varför förslag om språktester inte bör vara aktuellt. Om lagstiftaren trots allt går på kommitténs förslag så kan det vara en rimlig väg. Kommittén pekar på SFI som en mindre resurskrävande aktör och att efter tre år i Sverige, med SFI, uppnå godkänt betyg på den lägsta kursen C kan framstå som rimligt. Vår erfarenhet visar dock att skillnaden mellan kommuner och olika SFI aktörer är mycket olika. Vår bedömning är att det beror på att det inte finns en uttalad elevpeng för SFI, som det finns för grundskolan. Tanken är att schablonbidraget som kommunen får ska täcka detta. Det innebär att skolledare kan hamna i en konkurrenssituation med andra förvaltningar om medel. De särskilda pengar som tillfördes kommunerna när utbildningsplikten infördes kom inte automatiskt till SFI-undervisningen. Därför bör man, med ett likvärdighetsperspektiv, om man inför ett språkrav för permanenta uppehållstillstånd koppla det till att staten garanterar att alla kommuner får likvärdiga förutsättningar att bedriva SFI-undervisning.

Kommittén förslår också att ett försörjningskrav ska ställas på den som ansöker om permanent uppehållstillstånd.

Akademikerförbundet SSR vill att förslaget som är bristfälligt ytterligare utredas.

Kommittén föreslår ett vandelskrav vilket kan anses rimligt förutsatt att ett sådant är rättssäkert. Kommittén föreslår att det inte ska krävas fällande domar utan räcka med skälig misstanke. Det ska inte vara fråga om bagatellartade förseelser men däremot mindre brottslighet i kombination med allvarlig misskötsamhet.

Akademikerförbundet SSR vill att förslaget ytterligare ses över i syfte att säkerställa rättssäkerheten för den enskilde. Vi menar också att barn som inte fyllt 18 år ska undantas från detta krav.

7.4.2 Undantag från kraven

Kommittén föreslår att barn och personer som har rätt att uppbära allmän pension eller garantipension ska vara undantagna av de föreslagna kraven (försörjning, vandelskrav samt svenska och samhällskunskap) för permanent uppehållstillstånd.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget men föreslår att vandelskravet inte ska avse barn som inte fyllt 18 år, samt att studerande på gymnasie- och högskolenivå ska vara undantagna försörjningskravet.

7.4.3 Ansökan och överklagande m.m

Kommittén föreslår att det ska vara möjligt att överklaga beslut om att inte bevilja uppehållstillstånd.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget men vi vill se ytterligare möjligheter att ansökan är den snäva tidsram som kommittén föreslår.

7.4.4 Personer som redan har tidsbegränsade uppehållstillstånd i Sverige

Kommittén föreslår att personer som har beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen ska omfattas av de föreslagna kraven när de ska ansöka om permanent uppehållstillstånd.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget. Dessa personer bör istället omfattas av övergångsbestämmelser som innebär att de får beviljas permanent uppehållstillstånd utan att behöva uppfylla kraven eftersom de beviljats uppehållstillstånd under en tillfällig lag med tydligt slut.

7.4.5 Personer som omfattas av lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå

Kommittén föreslår att de personer som omfattas av den s k gymnasielagen endast kommer att kunna ansöka om permanent uppehållstillstånd enligt den lagens 5§.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget. När den tillfälliga lagen upphör att gälla 2021 kommer det att finnas ett stort antal ärenden med tidsbegränsade uppehållstillstånd. För att inte omprövningarna av dessa ärenden ska bli alltför lång bör de ärenden som tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen utan särskild prövning omvandlas till permanenta uppehållstillstånd.

Kapitel 8 Anhöriginvandring

8.3.1 Uppehållstillstånd på grund av anknytning

Kommittén förslår att om en utlänning har beviljats ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats och har välgrundade utsikter att beviljas ett varaktigt uppehållstillstånd, ska uppehållstillstånd ges till make eller sambo, utländskt ogift barn, barn till partner samt på annat sätt nära anhörig (ingått i samma hushåll och med särskilt boendeförhållande redan i hemlandet).

Akademikerförbundet SSR tillstyrker delvis förslaget men anför att detta bör gälla att alla som levit i stadigvarande relation ska ha rätt till återförening.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget om krav på anknytningspersonens "välgrundade utsikter" att beviljas varaktigt uppehållstillstånd. Verkligheten är oftast mer komplicerad och förslaget minskar förutsägbarheten för den enskilde. Om förslaget genomförs bör förslaget kompletteras med synnerligen eller särskilt ömmande skäl.

8.3.2 Tillståndets längd vid anknytning

Kommittén förslår att uppehållstillstånd som beviljas för anknytning till en utlänning som beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska gälla för samma tid som för anknytningspersonen.

Akademikerförbundet SSR har ingenting att invända mot förslaget.

Kommittén förslår att uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning till någon som är bosatt eller beviljats permanent uppehållstillstånd ska vara tidsbegränsat och gälla i två år.

Om ytterligare tillstånd beviljas ska även detta vara tidsbegränsat till 2 år. Möjligheten för make, maka eller sambo att vid första beslutstillfället beviljas ett permanent tillstånd tas bort.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget. Vid familjeåterförening bör uppehållstillståndet kunna vara permanent redan vid första ansökningstillfället. Förslaget som kan innebära att stapla tillfälliga uppehållstillstånd innebär orimliga konsekvenser för exempelvis barn som hinner fylla 18 år under tillståndstiden 2 år plus ytterligare 2 år osv. Förslaget kan också innebära en risk för att våldsutsatta, oftast en kvinna, tvingas stanna kvar i en destruktiv relation av rädsla att tvingas tillbaka till sitt ursprungsland. Denna fråga, hur det säkerställs att Sverige inte har en lag som låser in våldsutsatta bör ytterligare analyseras.

8.3.3 Möjlighet att vägra uppehållstillstånd vid anknytning

Kommittén förslår att ett uppehållstillstånd ska få vägras om någon av makarna är under 21 år.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget.

Enligt utlänningslagen är motsvarande åldersgräns samma som barnkonventionens barngräns, under 18 år.

Kapitel 9 Försörjningskrav vid anhöriginvandring

9.4.1 Försörjningskravets utformning

Kommittén förslår att som huvudregel ska ett försörjningskrav ställas som villkor för uppehållstillstånd på grund av anknytning. Försörjningskravet ska innebära ett krav på att anknytningspersonen ska kunna försörja både sig själv och den anhörige samt ha en bostad av tillräcklig storlek och standard för sig och den anhörige.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget. Det bör inte gälla flyktingar, alternativt skyddsbehövande eller kvotflyktingar.

Om förslaget genomförs måste försörjningskravets utformning ses över. Förslaget är orimligt och omöjliggör familjeåterförening för de mest utsatta familjerna.

Röda Korset har visat i sin utvärdering av den tillfälliga lagen att familjeåterförening många gånger nekats på grund av att anknytningspersonerna inte kunnat visa att de haft tillräckligt hög varaktig inkomst och även haft svårt att få en tillräckligt stor bostad. De visar att många ärenden avslås trots att anknytningspersonen haft både inkomst och bostad.

I betänkandet argumenterar kommittén för att alla EU-länder har infört försörjningskrav vid anhöriginvandring. Detta är tycks inte gälla om anknytningspersonen är flykting eller alternativt skyddsbehövande.

Enligt EU-domstolen får eventuella villkor för familjeåterförening inte tillämpas på ett sätt som äventyrar direktivets syfte, vilket är att främja familjeåterförening. Återförening får inte nekas enbart på grund av att anknytningspersonens inkomst understiger ett visst angivet referensbelopp. Proving ska göras konkret och individuellt av den enskildes situation.

9.4.2 Undantag från försörjningskravet

Kommittén föreslår att försörjningskravet inte ska gälla om anknytningspersonen är ett barn eller om sökande är ett barn som fötts i Sverige.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget om lagstiftaren genomför förslaget om försörjningskrav (som vi dock avstyrker).

Kapitel 10 Uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl

10.4.1 En återgång till synnerligen ömmande omständigheter

Kommittén förslår att om uppehållstillstånd inte kan ges på annan grund får tillstånd beviljas om det vid en samlad bedömning finns sådana synnerligen ömmande omständigheter att han eller hon bör tillåtas stanna i Sverige.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget och konstaterar att det är viktigt att barn beviljas uppehållstillstånd om det finns särskilt ömmande omständigheter.

Kommittén föreslår att barn får beviljas uppehållstillstånd enligt denna paragraf. Ett tilläggsförslag har den 4 december skickats på remiss och *Akademikerförbundet SSR* återkommer i frågan i det svaret.

10.4.2 Tillståndstidens längd

Kommittén föreslår att ett tillstånd som beviljas på grund av synnerligen ömmande omständigheter ska vara tidsbegränsat och gälla i tretton månader. Denna tid ska gälla för både barn och vuxna. Om nytt tillstånd beviljas ska det vara tidsbegränsat och gälla i två år om inte ansökan om permanent tillstånd kan beviljas.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget till förmån för permanent uppehållstillstånd. Om förslaget genomförs förespråkar vi att tillstånd lämnas för längre period än tretton månader. Detta rör en utsatt grupp med synnerligen ömmande omständigheter. Det är orimligt att utsätta den för ytterligare psykiskt lidande och otrygghet genom allt för snävt tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Kapitel 11 Övriga skyddsbehövande

11.3 Överväganden

Kommittén föreslår att skyddskategorin övriga skyddsbehövande ska utmönstras ur lagstiftningen. Skälet är att det är en svensk konstruktion som är mer generös än internationella åtaganden kräver och att kommittén vill anpassa lagstiftningen till EU-rätten. Lagen har haft fokus på interna konflikter och motsättningar i länder samt miljökatastrofer.

Akademikerförbundet SSR avstyrker förslaget. Trots att kategorin övriga skyddsbehövande inte använts i någon större omfattning hittills är det ändå rimligt att behålla denna skyddsgrund till dess att internationellt skydd för de ändamål lagen har finns på plats.

Kapitel 12 Övriga ändringar i utlänningslagen m.m.

12.2.2 Överväganden

Kommittén föreslår att uppehållstillstånd som beviljas utlännings på grund hinder mot verkställighet ska tidsbegränsas i maximalt 13 månader och därefter tidsbegränsas med ett år i taget.

Akademikerförbundet SSR avvisar förslaget. Frågan om uppehållstillstånd på grund av praktiska verkställighetshinder och preskription har redan utretts i SOU 2017:84. De förslagen bör kunna genomföras.

12.3.2 Överväganden

Kommittén föreslår att den som ska beviljas permanent uppehållstillstånd som varaktigt boende ska uppfylla krav på svenska och samhällskunskap.

Akademikerförbundet SSR avvisar förslaget i enlighet med ovan framför argumentation.

12.4 Medborgarskap för vissa statslösa utlänningar

En enig kommitté föreslår att det ska införas en möjlighet att bevilja svenskt medborgarskap för person som beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd om han eller hon har fötts i Sverige, sedan födseln är statslös, har haft hemvist i Sverige de senaste fem åren, eller under sammanlagt tio år, och inte har fyllt 21 år. Samma

möjlighet till medborgarskap ska införas för den som har ett uppehållstillstånd som har tidsbegränsats enligt den tillfälliga lagen.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget.

Kapitel 13 Säkra och lagliga vägar

13.4 Överväganden

Kommittén bedömer att det finns ett behov av säkra och lagliga vägar men att Sveriges möjligheter att med nationella åtgärder styra om är begränsade. Istället pekar man mot EU och internationella nivåer och vill att Sverige ska arbeta för att andra länder ska ta emot fler kvotflyktingar samt inrättande av ett gemensamt europeiskt system.

Akademikerförbundet SSR konstaterar att det behövs fler säkra och lagliga vägar för flyktingar. De senaste åren har allt för tydligt visat hur när endast osäkra och dödliga vägar återstår för människor som flyr för sitt liv från krigs- och katastrofområden. Sverige är ett av världens mest erfarna länder av vidarebosättning och har en lång och stolt tradition av i närmare 70 år tagit emot kvotflyktingar. Under den senaste femårsperioden har Sverige ökat sin kvot från 1600 till 5000 flyktingar men sannolikt kan den kvoten ökas ytterligare när antalet asylsökande minskar. Sverige kan parallellt med att system utvecklas internationellt och på europeisk nivå öka sitt eget engagemang.

Kapitel 14 Rättssäkerhet

14.3.1 En rättssäker asylprocess

Kommittén bedömer att rättssäkerheten i asylprocessen är god och att de förändringar i utlänningslagen som presenterats ytterligare kommer att stärka rättssäkerheten i asylprocessen.

Akademikerförbundet SSR delar inte den bedömningen. Det finns många som vittnar om motsatsen. Inte minst gäller de många av de ensamkommande barn och ungdomar som kom 2015 och som under sin vistelse i Sverige utsatts för myndigheters ålderssuppskrivning och därmed utvisats till konfliktzoner. Det måste också synas i asylprocessen att barnets bästa, i enlighet med barnkonventionen som nu blivit svensk lag, sätts främsta i bedömningar. Den mycket långa asylprocess som många asylsökande hamnat i limbo är inte rimlig. Vi menar att ett rättssäkert system ska vara lättillgängligt, lätt att förstå, transparent och konsekvent. Ett asylsystem måste kunna vara begripligt för den som söker asyl.

14.3.2 Offentliga biträden

En enig kommittén föreslår att en utredning för att se över ett system med offentliga biträden ska tillsättas.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget.

Kapitel 15 Konsekvensanalys

Kommittén bedömer att förslaget innebär att färre kommer att söka asyl i Sverige. De konstaterar också att "I många avseenden kommer regelverket att motsvara miniminivån enligt vad som föreskrivs av nuvarande EU-lagstiftning inom områdena asyl och anhöriginvandring."

Akademikerförbundet SSR konstaterar att kommittén i sina bedömningar är medveten om att förslaget innebär att Sverige hamnar på minimivå i EU lagstiftningen inom asyl och anhöriginvandring. Vi beklagar detta.

15.6.5 Konsekvenser inom Biståndsområdet

Akademikerförbundet SSR har tidigare framfört att vi motsätter oss systemet med avräkning av kostnader för asylmottagning under biståndsbudgeten. Däremot delar vi kommitténs bedömning att med historiskt lågt asylmottagande minskar behovet av att ianspråkta medel ur biståndsbudgeten.

15.7.1 Konsekvenser för asylsökande och nyanländas hälsa

Kommittén bedömer att det kan uppstå effekter på nyanländas hälsa. De effekter som bedöms uppstå är mer negativa än vid en återgång till utlänningslagen men i vissa avseenden mer positiva än med den tillfälliga lagen.

Akademikerförbundet SSR konstaterar att en återgång till utlänningslagen är det enda rimliga.

15.7.2 Konsekvenser för arbetsmarknadsintegration och etablering

Kommittén bedömer att jämfört med en återgång till utlänningslagen kan nyanländas etablering försvåras av en ordning med tidsbegränsade uppehållstillstånd. Försörjnings-, språk- och samhällskunskapskrav för permanenta uppehållstillstånd kan bidra till att motverka eventuellt negativa effekter.

Akademikerförbundet SSR instämmer i bedömningen att etableringen försvåras och ifrågasätter kraftigt slutsatsen att språk och försörjningskrav för permanenta uppehållstillstånd kan motverka den effekten.

15.7.3 Konsekvenser för integrationen i samhällslivet

Kommittén bedömer att förslaget försvårar nyanländas integration jämfört med en återgång till den tidigare utlänningslagen.

Akademikerförbundet SSR instämmer i den bedömningen.

15.7.5 Konsekvenser för barn

Kommittén bedömer att förslaget respekterar barnkonventionen. Jämfört med en återgång till utlänningslagen kan vissa försämringar uppstå utifrån ett barnrättsperspektiv. Jämfört med den tillfälliga lagen innebär vissa förslag förbättringar.

Akademikerförbundet SSR instämmer i bedömningen och beklagar att kommitténs ambitioner att ha ett tydligt barnrättsperspektiv på samtliga sina förslag inte varit högre. Barnkonventionen ska följas och barnets bästa alltid sättas främst.

15.7.10 Konsekvenser för företag

Kommittén bedömer att jämfört med en återgång till utlänningslagen kan kommitténs förslag få vissa negativa effekter på företagens kompetensförsörjning och nyanländas egna företagande. Samtidigt förväntas vissa positiva effekter uppstå jämfört med den tillfälliga lagen.

Akademikerförbundet SSR instämmer i bedömningen om negativa effekter. Företagare behöver långsiktiga, hållbara och stabila förutsättningar för att kunna överleva och utvecklas. Små företag utgör en viktig del av den svenska arbetsmarknaden och det är angeläget att också dessa ges förutsättningar till en positiv utveckling.

15.7.12 Konsekvenser för den gemensamma europeiska asyl och migrationspolitiken och internationellt samarbete kring kvotflyktingar

Kommittén bedömer att förslaget kan komma att påverka Sveriges inställning i EU förhandlingarna gällande flera rättsakter jämfört med en återgång till utlänningslagen. ”I många avseenden kommer regelverket motsvara miniminivån enligt vad som föreskrivs av nuvarande EU-lagstiftning inom områdena asyl och anhöriginvandring. I övriga delar ligger förslagen nära miniminivån. Kapitel 5 visar att förslagen innebär att Sverige får ett regelverk som i vissa bemärkelser är striktare än genomsnittet av EU-medlemsstaterna.”

Akademikerförbundet SSR beklagar att kommittén valt att föreslå en väg som innebär att Sverige hamnar på en lägsta nivå i EU.

Kapitel 16 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Kommittén föreslår att författningsändringarna träder i kraft 20 juli 2021 och bedömer att det inte behövs några övergångsbestämmelser.

Akademikerförbundet SSR föreslår att övergångsbestämmelser bör omfatta de personer som beviljats tidsbegränsade uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen. Dessa övergångsbestämmelser bör innebära att personerna beviljas permanent uppehållstillstånd utan att behöva uppfylla de nya krav som föreslås av kommittén.



Heike Erkers
Förbundsordförande



Maria Östberg Svanellind
Internationell sekreterare